

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . K 3.—
pololetna . . „ 1.50
četrtletna . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 38. V LJUBLJANI, dné 21. avgusta 1908. Leto III.

Listnica uredništva.

Zaradi pomanjkanja prostora smo bili prisiljeni, da odgodimo seznam zbirke darov štrajkujočemu papirnemu delavstvu v eno prihodnjih števil.

Dopisnike prosimo, naj nam določijo bodoči teden dopise tako, da jih imamo v sredo že v rokah, ker se seli tiskarna v svoje nove prostore in moramo dati prej staviti list

To in ono.

Ali res propada industrija?

Kadar je potreba poseči kapitalistom nekoliko globlje v žepe, tedaj kriče, da gre industrija rakovo pot. Koliko je na tem resnice, nam pričajo borzna poročila, ki redno prinašajo kurzno vrednost delnic iz raznih podjetij. Tako n. pr. so stale delnice vevških papirnic, katerih temeljna vrednost je 200 kron, dne 19. t. m. denarne vrednosti 507 kron. Praške žel. industrijske družbe delnice po 400 K so veljale ravno ta dan 2679 K. Ogrske spl. premogovne družbe po 200 K veljajo sedaj 658 K. Trboveljske premogovne družbe po 140 K stojijo v kurzu 267 K. Papirne družbe Steyermühl po 200 K veljajo sedaj 430 K. Plzenske pivovarne 300 K — imajo kurzno vrednost 2190 K. Tovarne lokomotiv v Dunajskem Novem mestu 200 K, velja sedaj 810 K.

Iz teh raznih podatkov se lahko razvidi, kako propada pri nas industrija. Ako stoje delnice v višini dva- do sedemkratne dejanske vrednosti, potem se ne more govoriti o propadu oziroma nazadovanju industrijskega prometa. Ne trdimo, da niso morda padle delnice posameznih podjetij, toda to je trenutno in ne more imeti na splošni promet pomembnega vpliva. Padle so zadnji čas cene železa. Toda te so bile zadnji dve leti tako nečuvno in pretirano visoke, da so morale naravno pasti. Vzrok visokim cenam je železni kartel, nikakor pa razmere. Sicer so pa cene železnim izdelkom padle tako malo, da se to pri konsumentih ne bode čisto nič poznalo. Feliksдорfska predilnica je spravila svoje delnice, ki stanejo 40 OK, na 770 kron. Ko bi industrija res propadala, ali da bi imela slabo stališče, bi se ne delale vedno nove tovarne. Špekulantje so prefrigani dovolj, da ne dajo niti solda za dvojilne spekulacije. Ubogi kapitalisti, ko se gre za to, da se delavstvu izboljša položaj, trobijo v jerihske trombe, da bi presleparili svet, da se podira trdnjava, pri tem pa brezsrčno polnijo ob žuljih delavstva Wert-hajmerce.

Kdo je »nahujskal« delavce v Medvodah, Goričanih in v Vevčah v stavko?

V raznih pismih izjavlja osrednje vodstvo vevških papirnic na Dunaju, da so bili delavci nahujskani po brezvestnih agitatorjih v stavko. Imen ne pove. Z ozirom na to, moramo mi pojasniti in povedati, od kod je prišlo hujskanje za stavko:

1. Pred vsem so hujskali tisti gospodje krajevnih ravnateljstev in glavnega vodstva, ki niso hoteli slišati nad dve leti se ponavljajočih prošelj za izboljšanja plač in ravnanja z delavci. Nad dve leti se je gospoda norčevala iz delavstva in njegove bede. Tako postopanje, je hujskanje v stavko.

2. Ko so posamezni delavci še posebej prosili, se jim je reklo: Če nisi zadovoljen, vzemi knjižico in pojdi. Kaj je to drugega kot hujskanje v štrajk? Takih slučajev je posebno v Medvodah in Goričanih bilo nebroj.

3. V medvodsko-goričanski tovarni se nahaja neki človek, ki sliši na ime Kopp, pred ka-

terim v tovarni ni bila varna dekliška čast delavk in katerega sumijo delavci, da je bil vedno hujskajoči duh proti delavstvu. Ta človek, ki je baje knjigovodja, po njegovih dejanjih ne spada med tako dobro delavstvo, kakor je v Medvodah in Goričanih, osobito ne med tako poštena dekleta. Dejanja tega individija so hujskajoča sredstva za stavko.

4. Ako se vrže iz dela moža, ki je delal v tovarni 39 let, samo zaradi tega, ker je šel piti čaj med delom, ker je bil bolehen. Smatramo to za hujskanje v stavko.

5. Ako se drzne ravnatelj tovarne v Vevčah, odpustiti delavca iz tovarne zato, ker je delil vabila za shod in mu s tem jemal njegove v postavi zajamčene državljanske pravice, je to javno hujskanje v stavko. In čudno, ravno ta slučaj je potisnil delavstvo v Vevčah na boj v stavko.

Direktor, ki meni, da je tovarna vojašnica, je sam na sebi najboljši agitator za upor delavstva.

Kdor ne posluša pritožb in se ne zmeni za prošnje, vstvarja nevoljo, nezadovoljnost in hudo kri.

Skratka, edini hujskači, ki so spravili delavstvo v stavko, je bilo uradništvo, direktorji in takozvani mojstri, ki so z svojim odurnim vedenjem klicali in priklicali vraga.

× × ×

Za naše delavstvo ostane prej ko slej najvažnejše vprašanje glavna stavka kranjskega papirnega delavstva. Znano je našim bralcem in bravkam, da štrajkajo naši sotrpini in sotripinke na Sorškem polju že peti teden. Vevško delavstvo pa štrajka zdaj že tudi drugi teden. Kranjsko papirno delavstvo se drži v štrajku vzorno. Složno je tako, da smo lahko vsi ponosni na nje.

Nečuvne razmere, pasje slabe plače, so pognale kranjsko papirno delavstvo, da štrajka. Kdo naj bi se pa preživel s 70 v na dan, kakor se je mogla vevška delavka.

Res ni kmalu tako umazane družbe, kakršna je Leykamova. Ogromne dobičke vleče, zdaj pa, ko delavstvo zahteva, naj se mu izboljša mrvico zaslužka, pa vpije bogati jud Taussig,

Spokornik.

Spisal Lev N. Tolstoj. — Poslovenil Ivo Česnik.

Živel je na svetu človek 70 let in preživel je vse življenje v grehih. In zbolel je ta človek. In ko je prišla smrt, je poslednji trenutek zajočal in rekel: »Gospod, odpusti mi, kot razbojniku na križu«. Komaj je izgovoril — je izdihnil. In zijubila je grešnikova duša Boga in verjela v njegovo milost in prišla k rajskim vratom.

In začel je grešnik trkati in prositi v nebeško kraljestvo.

In slišal je izza vrat: »Kakšen človek trka na rajska vrata? In kaj je delal ta človek v svojem življenju?»

In odzval se je tožiteljev glas in naštel vsa grešna dela tega človeka. In ni naštel nikakega dobrega dela.

In odvrnil je glas izza vrat: »Grešniki ne morejo priti v nebeško kraljestvo. Pojdi odtod!»

In je rekel človek: »Gospod, tvoj glas slišim, a lica ne vidim, in tvojega imena ne poznam.«

In odvrnil je glas: »Jaz sem Peter — apostol.«

In je rekel grešnik: »Usmili se me, Peter — apostol, misli na človeško slabost in božjo milost. Ali nisi bil Kristov učenec, nisi li slišal iz Niegovih lastnih ust nauke in gledal vzgled Njegovega življenja? A pomisli — ko je On potil krvavi pot in trpel dušne bolečine in te trikrat prosil: Ne spi, in moli, in ti si spal, tvoje oči so bile trudne, in trikrat te je klical n si spal. Taka je bila tudi z mano.

In pomisli tudi, kako si mu obetal, da ga ne zatajiš do smrti, in si ga zatajil trikrat, ko so Ga peljali h Kajji. Tako tudi jaz.

In spomni se tudi, kako je zapel petelin in si šel vun in gorko zajočal. Tako tudi jaz. Ni mogoče, da bi me ne spustil v raj.«

In je utihnil glas za rajskimi vrati.

In ni dolgo čakal grešnik in zopet začel trkati in prositi v nebeško kraljestvo.

In začul se je izza vrat drugi glas in je rekel: »Kdo je ta človek, in kako je živel na svetu?»

In odzval se je tožiteljev glas in zopet preštel vsa grešnikova hudobna dela in ni imenoval nič dobrih.

In odvrnil je glas izza vrat: »Pojdi odtod, taki grešniki ne morejo živeti z nami v raju.«

In je rekel grešnik: »Gospod, tvoj glas slišim, a tvojega lica ne vidim, in tvojega imena ne poznam.«

In mu je rekel glas: »Jaz sem kralj in prerok David.«

In ni odnehal grešnik, in ni odšel od rajskih vrat in je začel govoriti: »Usmili se me, kralj David, in misli na človeško slabost in božjo milost. Bog te je ljubil in poveljal pred ljudmi. Vse si imel: kraljestvo in slavo in bogastvo in žene in otroke, pa si ugledal s strehe ženo ubogega človeka in greh te je prevzel in vzel si Urijevo ženo in ubil njega z mečem Amonitov. Ti, bogatin, si odvzel ubogemu poslednji up in pogubil njega samega. To sem storil tudi jaz.

In spomni se potem, kako si se pokoril in govoril: »Pripoznam svojo krivdo in se pokorim za svoj greh.« Tako tudi jaz. Nili mogoče, da me pustiš noter?»

In je utihnil glas za vratmi. In ni dolgo čakal in je zopet začel trkati in prositi v nebeško kraljestvo. In čul se je izza vrat tretji glas in je

da se družbi slabo godi. Kdo bo verjel Taussigu še kaj. Čudno, da ne pride med štrajkujoče delavstvo, vzame klobuk v roko in prosi, naj mu daruje vsak stavkar iz usmiljenja en vinar.

Nas veseli, da kljub vsem nasilstvom, kljub vsem grožnjam in kljub vsem zvijačam Taussigovih škricov in priganjačev, delavstvo tako krepko in mogočno skupaj drži.

Nasilna je Taussigova banda. Odpoveduje tistim delavcem, ki stavkajo, stanovanja po fabriških hišah. To je največja judovska umazarija in lumparija. Ob velikem štrajku premogarjev ob Ruhri in ob Reni na Pruskem so tudi bogati lastniki rudnikov grozili, da vržejo iz podjetniških hiš štrajkujoče delavstvo. Pruske oblasti pa tega niso prepustile. Radovedni smo, kako stališče pač zavzamejo zdaj naše c. kr. oblasti. Pričakujemo, da ne bodo trpele, da meče delavstvo jud iz fabriških hiš, ker delavstvo štrajka.

Tvorniški vodstvu izkušata vse, da bi zloмили skupnost in delavsko slogo. S silo in z grožnjami pritiska na boječe, naj gredo delati. Stavkujoče delavstvo tega ne trpi. Oblasti bi morale preprečiti vsak povod rabukam, ki v burnih časih štrajkov lahko nastanejo. Prepovedo naj tvorniškim vodstvom nevarno igro z draženjem delavstva po stavkokazih. Oblasti morajo skrbeti za javni red in mir. Odstraniti morajo pa zato tudi vsak povod, po katerem bi se lahko razburilo delavstvo.

Položaj v stavki je kratko ta-le: tako v papirnicah na Sorškem polju kakor v Vevčah delavstvo štrajka. Trdno drži skupaj in naglaša, da hoče vztrajati v štrajku, dokler ne doseže izboljšanja.

Prosimo, naj se naše organizacije spominjajo svojih sotovarišev in sotovarišic. Zahvaljujemo se za podpore, ki so se že doposlele štrajkujočemu delavstvu in prosimo, naj se zbirke za štrajkujoče delavstvo nadaljujejo.

× × ×

Na Turškem so Arabci razdrli neko železnico. Rusi baje odpošljejo v turško morje svoje brodovje.

× × ×

V Düsseldorfu zbornjejo zdaj nemški katoličani. V nedeljo je priredilo 60.000 katoliških delavcev velikanski izprevid. Cel svet se čudi zavednosti in organizaciji nemških katoličanov.

Med brati in sestrami.

Trbovlje. Naše delavske razmere so tako slabe, da človeka kar srce boli, če pomisli nanje. Po trgovinah dobi slabo in drago blago. Povsod ostrižejo delavca, kamor pride. Mesar je prijazen s teboj, a zahtevaš pol kilograma mesa, dobiš četrt kilograma kosti. Je res čudno, da nas smejo odirati, kakor se jim poljubi in kakor se jim zdi. Naša socialna demokracija vedno vpije, za ljudstvo delamo. Za cene mesa se pa ne brigajo, ker se zbirajo pri mesarju I. P. Ker za to ne smejo nastopiti proti mesarju, pa ti zabavljajo čez duhovščino in čez vse, kar ni rdeče. Delavsko vprašanje nosijo zgolj na jeziku. Zato pa proč od rdečih, naj oni le sami rede svoje jude.

Jesenice. Na kolodvoru pri blagajni za izdajo voznih listkov, je bilo v nedeljo neki delavčevi ženi vkrađeno iz žepa dvaindvajset kron. V gneči in neredu, ki vlada pred odho-

dom vlakov pri blagajni, pač ni čudno, da se pripeti kaj takega. Škandalozno je, da železniška uprava pri tem tako velikanskemu prometu kakor je na Jesenicah, ne ukrene, da bi se izdajali vozni listki na več krajih in da se napravijo tudi potrebne ograje za dohod in odhod pri blagajni.

Sava. Minule dni se je neki socialni demokrat jezil v tovarni, v oddelku »Kaltboharia«, zoper rdeče kovinarsko društvo. Rekel je, bolan sem bil in sem prišel po podporo k društvu, vesel in v nadi, da bom kaj dobil. Toda reklo se mi je, da je prazna blagajna. (To bo še marsikdo izvedel, če jim gre na lim.) Je že križ, če je suša v blagajni ravno v času, ko se dela na to, da postanejo Jesenice rdeče. Za rdeče »pridgarje« morda blagajna ne boče tako prazna, kot za bolnega delavca.) Spoznati morajo tisti socialni demokrati, ki še niso socialnodemokratsko poživljeni, da je bilo bolje v strokovnem društvu. Tam se ni nikoli reklo, je suša v blagajni, nič ne dobiš.

Kdor ni še popolnoma omamljen, bode že spoznal, da socialna demokracija skrbi le za svoje »tehante« in pa za jude, za delavce pa ne. Za delavce je dosti, da si pritrjuje od svojih ust za plačevanje visokih prispevkov, od katerih nimajo potem nič haska. Je pač tema v nekaterih možganih.

Sava. Ante Kristan v svojem listu »Naprej« pomiluje mojo osebo. Naj bode dopisnik ali urednik, obema povem, da sta ona dva za pomilovati. O shodu na Jesenicah piše, da nisem upal iti na govorniški prostor. Dobro bi bilo zanj, ako bi bil jaz pomagal vleči ploho. Jaz sem na heresnične trditve odgovarjal. Vedel sem, da bode predlagali neumno resolucijo. Po shodu sem rekel našim ljudem: pojdemo ven, Kristan je pa odgovoren, da se danes ne bode storilo nič zoper previsoke cene mesa. Dopisun, (najbrže Kristan) podtikuje meni mojo krščansko modrost. Povem Kristanu v obraz, da sem ponosen na svoje krščansko prepričanje in da jaz na tistem mestu ne govorim, kjer stoji odpadnik Ante Kristan. Svojo dolžnost sem izpolnil, da sem odgovarjal na neresnične trditve.

Dokaz temu, da ste sklenili neumno resolucijo in da se primete zaradi tega za nos lahko vsi njeni krpači, ki ste tudi za pomilovati, je bilo posvetovanje dne 3. avgusta. Posvetovanje je sklical gerent, navzoči so bili delavci vseh strank, in sicer iz namena, da bi se skupno borili zoper mesarje. Polovico socialnih demokratov je bila za pametne sklepe. Ko po triurnem posvetovanju nismo mogli priti do sklepov, je rekel gerent: Bom pa tisto resolucijo poslal glavarstvu, ki so jo socialni demokratje na shodu sklenili in meni predložili.

Tobačno delavstvo.

Shod avstrijske krščanske tobačne delavske zveze v Ljubljani.

V sredo je priredila krajevna skupina »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« v prostorih S. K. S. Z. dobro obiskan shod, ki je bil osobito važnosti za to, ker je govoril na njem »Zvezin« tajnik Ullreich. Govornik pozdravi zborovalce v imenu centrale. Naglaša, da govori samoobsebi umevno o delavskih razmerah in kako jih izboljšati. Zveza je izročila vsako leto glavnemu ravnateljstvu naše zahteve. Nekaj izboljšanja smo dosegli, a ne takega,

kakršnega smo želeli. Odpravili še niso vsega, kar smo grajali. Nezadovoljnost hočejo menda ohraniti. Pred vsem se morajo izboljšati plače. Visoko število tobačnega delavstva dokazuje, da tobačno delavstvo ne živi tako, kakor bi moralo. Nato se peča z izboljšanjem plač. Res, da so dali l. 1908 nekaj čez 1.000.000 K, a ker so skozi desetletja le malenkostno izboljšavali, to ne pomenja veliko. Rabi se vedno več cigaret. Izdelujejo jih stroji. Stroški izdelovanja padajo, ne zvišavajo se pa v isti vrsti meri plače. Govornik pikro graja, ker se letos ni uvedel plačan dopust. Nato govori, kako so ravnali glede na sobotno prosto popoldne, ko niso hoteli odnehati niti pet minut v Cvitavi. Upamo, da bo prihodnje leto boljše. Prihodnji mesec se vložijo nove zahteve. Tobačne tvornice naj bodo ne le glede na tehnično delo popolne, naj se ne gleda zgolj na dobiček, marveč dajo naj tudi delavstvu, kar mu gre. Zda nastopa tobačna režija kakor nastopajo zasebni podjetniki. Glavno ravnateljstvo tudi ničesar ne stori glede na stanovanja. Naj poizkusijo vsaj pri 3 ali 4 tvornicah. Nato govori o izboljšanju penzij. Zveza zahteva, naj dobi delavec polno plačo, ko dela 40 let. Socialni demokrati so pa potem seveda pricokljali za nami in zahtevali, naj se da penzija s 35 leti, da slepe delavstvo, češ, mi pa več zahtevamo, kakor »krščanski«, pa je stara a prozorna igra rdeče svojati. Na Dunaju dobe mestne čistilke po 40 letih polno plačo. Kar more dunajska občina, stori lahko tudi država. Končno pozivlja govornik delavstvo na vztrajno in marljivo agitacijo. V naši in soc. dem. organizaciji je organizirana le ena tretjina delavstva, dve tretjini nista še organizirani. Zato pa glavno ravnateljstvo lahko misli, saj ne zahteva izboljšanja vse tobačno delavstvo. Potrebno podrobno delo. Brez agitacije ni mogoče, da napredujemo. Vsi morate sodelovati, ne zgolj odbor, da se kaj doseže.

Ullreichov govor je raztolmačil Moškerc. Čatar je pa v krepkih besedah povedal socialnim demokratom, da prej ko so bili oni vložili svojo letošnjo spomenico, jo je vložila naša krajevna organizacija.

Dobrodelne naprave po tobačnih tvornicah leta 1907.

Opustili so med 18 jedilnicami ono v Rovignu, ker se ni izplačala. Zakaj so jo opustili, glavno ravnateljstvo ne pove, dasi smo zelo radovedni, kako je do tega prišlo.

Izpečali so po jedilnicah:

Popolno kosilo (le v dunajski ottakrinški tvornici) 73.065 porcij, juhe 1.999.171 porcij, mleka po pol litra 24.374, mleka po četrt litra 25.929 in kave 1.067.814 porcij.

Vsega skupaj so torej izpečali 8.190.353 porcij, 94.804 več kakor leta 1905. Število porcij se je pomnožilo zgolj v 5 zavodih, v 13 kuhinjah pa se je zmanjšalo. Po nekaterih tvornicah so izpremembe velezanime. V Novem Tišinu so izpečali 1905. leta 160.056, leta 1906. pa samo 46.257 porcij. V Budjejevicah je pa poskočilo število porcij od 41.221 na 247.063. Stroški so znašali po zavodih 120.063 K 60 h.

Kopališča je imelo le 12 tvornic. Delavstvo je dobilo brezplačno 58.959 banjnih, 2.950 parnih in 53.667 pršnih kopelji. Uradnikom in slugam se je dalo proti plačilu 2.852 banjnih, 21 parnih in 217 pršnih kopelji. Število kopelji je poskočilo za 9.842. Stroški so znašali 24.673 K 40 h. Po 11 tobačnih tvornicah se je dobivalo karte po

rekel: »Kdo je ta človek? In kako je preživel na svetu?«

In odzval se je tožitelj glas in tretjič preštel človekova hudobna dela in ni imenoval dobrih.

In je odvrnil glas izza dveri: »Pojdi od tod! Grešniki ne morejo v nebeško kraljestvo!«

In je rekel grešnik: »Tvoj glas slišim, a lica ne vidim in tvojega imena ne poznam.«

In je odvrnil glas: »Jaz sem — Ivan Evangelist, ljubljani učenec Kristov.«

In se je vzradostil grešnik in rekel: »Sedaj ni mogoče, da bi me ne spustili. Peter in David me spustita zato, ker poznata človeško slabost in božjo milost. A ti me pustiš zato, ker imaš mnogo ljubezni. Nisi li ti, Ivan Evangelist, napisal v svoji knjigi, da je Bog ljubezen in da kdor ne ljubi, ne pozna Boga? Nisi li v starosti govoril ljudem teh besedi: »Bratje, ljubite drug drugega!« Kako bi zdaj mene ne videl in me odganjal? Ali si se odrekel temu, kar si rekel sam, ali me poljubi in spusti v nebeško kraljestvo.«

In odprla so se rajska vrata in objel je Ivan Evangelist spokornika in ga sprejel v nebeško kraljestvo.

Tako se vračajo.

Smreke, bori in tenki čeri, kamor seže pogled. Pod njimi brinj in robida, med njimi sive, z mahom obraščene skale. Kakor beli trah se vije skozi mlado goščavo železniški nasip.

Ob njem samuje čuvalnica. V oknu cvetoči mož in fukcija. Zraven nje majhen, skrbno obdelani, s kamenjem ograjeni vrtič, vodnjak, malo naprej ob železnici njivica. Od čuvalnice vodi stezica skozi goščavo.

Rad ji sledi radovedni pogled iz mimo hitčega vlaka, se vprašuje: Kam? Pa ne zazre hiše, ne zvonika . . . Gozd, le gozd in sive skale kroginkrog. Potniku se zbudi misel na zimsko burjo, sneg in roparje . . . Spomni se Rauberkomande in Dolenjskega potoka, spomni se temnih, krvavih povesti starih ljudi . . .

Z usmiljenjem pogleda čuvaja, ki mora živeti pusto življenje v samotni čuvalnici med Planino in Rakekom. Pa ne vidi sence nezadovoljnosti na licu starega moža, ki naznanja vlaku z rdečo zastavico, da mu je pot prosta, varna. Le mirna zamišljenost, lastna prebivalcem samotnih krajev, prebiva na čuvajevem licu.

Potnika zanima stari mož. On se vspne iz okna, gleda za njim. Vidi, da odloži čuvaj zastavico, se vsede na kup hrastovih pragov, potegne mehur in pipo iz žepa — nabaše, prižge . . . Vse počasi, zadovoljno.

Potnik, katerega žene nemir po svetu, vzdihne . . . Čuvalnica, čuvaj, izgineta. Kamnite gore, leseni, z močnimi drogji podprti zid se prikaže . . . Potnik se vrže na blazine, grbanči čelo in misli: zakaj žive med samnjem, v revščini, zadovoljni ljudje, ko on . . . Stari čuvaj pa sedeva še dolgo na pragovih, kadi, počiva.

Dane prih.

znižanih cenah. Glavno ravnateljstvo je prispevalo v ta namen 7.520 K 20 h.

Število delavskih stanovanj se ni pomnožilo. Izdali so za nje 2.687 K 14 h. To je toliko kakor nič in ne izpremeni dejstva prav nič, da je nakazala glavna direkcija leta 1906. za dohodne namene 389.562 kron.

Kaj pa je to pri skupnih dohodkih tobačnega monopola leta 1906. v višini 245.770.000 kron, ko so znašali vsi izdatki 87.800.000 kron. Na 100 kilogramov prodanih tobačnih izdelkov je imela tobačna režija 428 K 1 h čistega dobička.

Pri takem dobičku bi se bilo lahko več storilo za tobačno delavstvo v dobrodelne namene.

Prometna zveza.

Premikači. Ako gre kdo mimo kolodvora, kjer urejajo in premikajo vozove, vidi, kako teka med vozovi in zraven vozov nekateri delavci, katerim pravimo premikači ali kakor pravijo Nemci Verschieber. Ti ljudje pripenjajo in odpenjajo vozove eden od drugega, ali pa od lokomotive. Ker pa jim je čas, ki ga rabijo, da sestavijo vlake ali pa iste zopet razstavijo, zelo kratko odmerjen, zato pa ti reveži nikdar ne čakajo, da se lokomotiva ustavi, ampak kar med vožnjo skačejo po vozeh in pod vozove. Gotovo je, da je to skrajno nevarno in je že marsikak tak delavec plačal s svojim življenjem preveliko svojo predrznost in pridnost. Tudi je to prepovedano po predpisih in po postavi, ali ravno tako je zapovedano, da se mora vlak sestaviti v gotovem času. Ker pa je čas tako ozko odmerjen, na drugi strani pa vedno manjka ljudi, ki bi bili potrebni za tako službo, zato se dogodi toliko nesreč pri premikačih.

Pa misli bo kdo, da so ti ljudje za to delo, ki je združeno s tolikimi nevarnostmi, dobro plačani in imajo dovolj časa, da se odpočijejo. Temu pa ni tako. Brez skrbi lahko opravičeno rečemo, da so to največji reveži na kodolodvoru in pri železnici. Kar čudno se sliši, da zasluži mož, ki sestavlja vlake, ki je vedno takorekoč z eno nogo v grobu, komaj toliko, da se po pasje preživi. Če pa še pomislimo, da je njegova služba jako naporna in ima 12—16 ur dnevne službe in le en sam dan v mesecu prost, potem se je le čuditi, kako tak človek sploh živi. Ali ni naravnost vnebovpijoče, da ima mož samo en dan v mesecu prost. Zato mora biti naša sveta dolžnost, da se pomaga tem ubogim revežem in se jim uredi plača in delavni čas.

In pa plača? naravnost sramotna. Tu se lahko reče, da se delavca izstrada. Tu je treba tako urediti, da bo začetna plača 900 K, kakor je bila nekdanj. Zakaj se jim daje sedaj le 800 K, ko so že pred letom 1899 imeli 900 K. Tudi se mora tako urediti, da bo doba za avanziranje vsaj v začetnih letih krajša. To je nujno potrebno, ker ravno premikači porabijo največ čevljev v svoji službi, a plača je tako majhna.

Misliti se mora tudi na to, da dobe premikači za nočno službo doklade. Vsak dobro ve, da mora tisti, ki ima nočno službo, imeti tudi ponoči tečno hrano. A kje naj jo dobi, ako še za dan nima dovolj za hrano. Največ se prežive ti reveži ponoči s kavo, ki pa nima prav nobenih redilnosti v sebi.

To so razmere, ki vladajo med premikači. Naša zahteva je, da dobe premikači za nočno službo po eno krono doklade.

Zahtevati se pa mora, da se omogoči premikačem prestop v drugo službeno kategorijo. Po posredovanju krščanskih socialcev se je svoj čas odredilo, da se naj rekrutira del prometnega osebja iz premikačev, toda žal se to ne godi. Naprošamo torej še enkrat vse meročajne faktorje, da to odredbo uresničijo in pripomorejo premikačem do boljših življenjskih razmer.

V zadnjem zasedanju državnega zbora se je storilo več stvari v prid železničarjev in takrat je govoril tudi železniški minister dr. Derschatta, da hoče predvsem krivice popraviti. Če je to resna volja, potem želimo, da se ministrstvo spomni vendar enkrat premikačev in po pravi krivice, ki se gode temu osebju. Vodstvo »Prometne zveze« pa prosimo, da vse stori, da se pomore premikačem.

Prihodnjic pričnemo priobčevati določbe glede priznanja družinskih provizij delavcem, ki so izstopili iz službe južne železnice po 1. januarju 1907.

Ne pozabite na štrajkujoče delavstvo v Medvodah, na Goričanih in v Vevčah! Prirejte zbirke zanje! — — — — —

Rudar.

Idrija. Ker nočejo na nobeden način mesarji cene mesu znižati, je začelo ljudstvo misliti na mesarsko zadrugo, katera se bode tudi gotovo ustanovila, katera pa bode tudi popolnoma nepristranska; osnovalni odbor se je že izvolil, v teku enega tedna se bodo predložila pravila delžni vladi v potrdilo. Čez 200 mož se je že oglasilo za pristop. V listu »Naprej« z dne 18. t. m. vnovič pojavljajo Hanzel, Tutula in tovariši, dopisnike naših listov, da naj povedo, kdo so in kaj hočejo, ter pravijo, da so pripravljeni za vse, le da hočejo vedeti, kdo želi kakšna pojasnila, drugače da smo navadni ničvredneži. Gospodje okoli rudarskega špeha, ako ne berete »Našo Moč«, ne morete reči, da »Naša Moč« laže ter da denunciramo in krademo komu čast, ako jo pa berete, pa tudi ni opravičeno zopetno vaše pozivljanje, saj smo vendar že v treh številkih »Naše Moči« navedli, o čem hočemo pojasnila, ali do danes ga še nismo dobili, le na to dajte že enkrat pojasnilo, potem bomo že zahtevali še o čem drugem pojasnila, dvomljivosti, kako ste z našim špehom gospodarili, imamo dovolj. Ako ne daste na to pojasnila, potem ste pa res popolni ničvredneži in sleparji v gospodarstvu rudarskega špeha.

Imena dopisnikov naših listov so v uredništvih istih.

Promet krščanskega gospodarskega društva v Idriji v mesecu juliju: Prejemki: za blago 11.287 K 45 v, na deleže 26 K, skupaj 11.313 kron 45 vin. Izdatki: za blago 9253 K 58 v, vozna 325 K 51 v., užitnina 30 K 24 v., davki 350 kron. V Ljudski hranilnici vloženo 200 kron, upravní stroški 185 K 97 v, razno 3 K 80 v, skupaj 12.311 K 92 v. Torej promet 23.599 K 37 v.

Našim dijakom.

Ta teden je zborovalo slovensko katoliško-narodno dijaštvo v solnčni Gorici. Večina jih je prišla s Sv. Jošta, kjer so se udeležili socialnega kurza. Mnogo dela, praktičnega, organiziranega dela čaka naše dijaštvo — veliko bolj dela med ljudstvom kot pa tistega tilhega, učeniškega dela, ki gromadi znanje na znanje, drobec na drobec, se izgublja v potankostih, za veliko maso izobrazbe — željnega ljudstva pa nima nobenega pomena in nobene cene. Izobrazba, kakšno si želi ljudstvo, v prvi vrsti naš delavec, je tista, ki ga nauči; kako izboljšati gmotno stanje, kako priti iz teh nezdravih razmer, ki človeka, božjega stvora, niso vredne. Te so namreč, ki tlačijo ljudskega duha in srce zakrknjejo v sebičnosti.

Našemu dijaštvu, ki odhaja od velikega goriškega zborovanja z veselimi upi v srcu in lepimi načrti v umu, polagamo prav posebno na srce dobrobit našega delavstva. Nimamo še povsodi strokovnih organizacij, socialnih kurzov je treba in sicer v več delavskih središčih, razgovorov v društvih, tudi na političke shode delavstva bi bilo nujno potrebno, da bi dijaki hodili in prevzeli referate, kakor je to preje večkrat bilo. Rabimo posvetnega razumništva bolj kot le kdaj.

Za naše dijaštvo je delo med delavstvom gotovo zelo hvaležno. Delavstvo je zavedno, inteligentno, vztrajno. Akademik bo brezdvoma povsodi veliko več opravil kot kak socialnodemokratski agitator. Delavstvo namreč dobro loči kričača od razboritega izobraženega ljudskega prijatelja.

Se veliko večje važnosti kot — dejali bi — oficielna predavanja, so pogovori, razgovori in nepretrgani osebni stik z delavstvom. Če prideš v industrijski okraj, kjer je naše delavstvo, ne pojdi nikdar mimo te ali one delavske hiše ne mimo »Društvenega Doma«, da ne bi vanj pogledal, da ne bi se informoval, kako stvari stoje, kako napreduje delavsko gibanje. Po predavanjih pa naj se vrši razgovor, debata, od katere bo vsakdo s predavateljem vred odnesel več dobička kot od predavanja.

Delavska mladina — naj vam bo kot zelnica v očesu! Zdaj lahko z njo pridete skupaj, ko jo je toliko organizirane v telovadskih odsekih. Med njo je veliko dela, veliko polje delavnosti, v marsikaterem oziru še neizorano. Za vsako dobro besedo, vsak dober svet boste želi ljubezen delavskih mladeničev, ki bodo v vas spoznali svoje tovariše, višje po izobrazbi, toda z njimi enakih teženj, enakega srca. Kakor hitro imate zaupanje mladih src, ste jih za vse vaše vzore pridobili.

Končamo z željo, da bi naše katoliško-narodno dijaštvo z vedno večjo vnemo in pozornostjo posvetilo se delavskemu vprašanju in

sledilo delavskemu gibanju — njegovi strokovni organizaciji, kajti da dan na dan rabimo za to delo več mladih sil, to je vedno bolj gotovo. Ne pozabite na nas nikoli!

Okno v svet.

Kam v nedeljo? V nedeljo, 23. avgusta, popoldne na Vič k Pavliču (gostilna poleg cerkve) na veselico telovadcev! Na veselici se vrši tudi javna telovadba.

Katoliško narodno dijaštvo v Gorici. Katoliško narodno dijaštvo, zastopano iz vseh slovenskih dežel, se zbere te dni v solnčni Gorici. Geslo njih je: »Z Bogom za narod!«; po mislih in čustvu se strinjajo z ljudstvom, ker so izšli iz njega in vedo, da more le globoka verska zavest in življenje po vzorih sv. Cerkve ustvariti človeka pripravnega za najvišje smotre, za dosego časne in večne sreče. Mladi so naši fantje in v prsih jim bije gorko srce. Od mladine nam je pričakovati vse, kaj šele od akademične mladine, ki si je zapisala na prapor Strossmayerjevo geslo: Za vero in dom! Ni zadosti, da kdo le govori lepe besede, možak je, ki se po njih ravna. In katoliško narodno gibanje je vzbudilo toliko svežih moči in sil, zanetilo toliko ognja, da je človek vesel, če pogleda po lepi slovenski zemlji, iz katere so vskile bujne cvetke krščanske kulture in preporoda. Da naši fantje res delajo po geslu »Z Bogom za narod!«, o tem se prepričajo prijatelji katoliškega - narodnega dijaštva danes popoldne. Ob 4. uri priredi namreč »Slovenska dijaška zveza« svoj občni zbor, h kateremu naj pridejo katoliško zavedni goriški Slovenci, posebno iz okolice v obilnem številu. Vspored je ta: 1. Čitanje zapisnika III. občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev odbora. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti. V soboto bo pa zborovalo katoliško narodno dijaštvo celotno. Naj bi rodili sklepi obilo sadov in prid ljudstvu in najvišjim vzorom človeštva! V upu in delu je zmaga, to je bilo geslo katoliškega našega dijaštva, naj bo tudi naše! Katoliško slovensko ljudstvo mora biti veselo gibanja katoliško-narodnega dijaštva, zato lahko s ponosom in radostjo pozdravlja svoje sinove, zveste veri in narodnosti.

Telovadni odsek »Katol. del. društva« v Mirnu priredi dne 8. septembra (ne 6!) na Marijin praznik prvo javno telovadbo in mladeniški tečaj. Vspored se je določil sledeči: 1. Ob 8. uri zjutraj sprejem gostov. (Pred vasjo na goriški cesti.) 2. Skupni odhod v vas. 3. Ob pol 9. uri sv. maša. 4. Ob 9. uri mladeniški tečaj. 5. Ob 12. uri skupno kosilo. 6. Ob 3. uri in pol popoldne javna telovadba. 7. Po telovadbi ljudska veselica. Želeti je, da se te slavnosti udeležijo vsa zvezina društva. Posebno mladine naj vsako društvo pošlje nekaj. Društva, ki imajo zastavo, naj pridejo z njo, društva s pevskim ali tamburaškimi zbori naj pridejo s temi in naznanijo sodelovanje pri ljudski veselici. Pokažimo enkrat našo moč in navdušimo se za nadaljnje delo! Udeležniki, ki se udeležijo kosila, naj to naznanijo. Odbor bode skrbel za ceno postrežbo. Ravno tako naj tudi društva, ki se udeležijo, naznanijo. Odbor bode skrbel za ceno postrežkim ali tamburaškim zborom. Vsa naznanila sprejema Anton Vuk, tajnik »Telovadnega odseka« v Mirnu.

Kako se kupujejo na Ogrskem vladni privrženci. Da se združijo jeseni Košutovci in pa pristaši ustave iz leta 1867 v eno stranko, mora delati časopisje s polnim parom. Ker pa časopisje v provinci ni nič kaj pisalo za to, je pa vlada napravila nov načrt o razdelitvi uradnih nakaznic, inseratov in železniških voznih listov. Mesta so razdelili v več razredov. V prvem razredu so Košice, Debrecin, Kološvar, Temešvar, Segedin in Sobotica. Vsako mesto dobi nakazano za 40.000 kron tiskovin in pa za 30.000 kron inseratov. »Dobri« listi dobe največ, nekaj pa tudi okolica. V drugem razredu so Arad, Sibinji, Stolni Belgrad, Gjur, Požun itd., ki dobe za tiskovine 20 tisoč, za inserate pa 10.000 K. Tretji razred (Kaniža, Oldenburg, Sobotica) dobe za tiskovine 15.000, za inserate pa 5000 K. Mali kraji dobe tiskovine in inserate po potrebi. Založnikov časopisov stvar ne stane veliko. Stavek dobijo iz listov, papirja pa tvočnicam ne plačajo, ker dobe papirnice »podporo« iz zaklada za pospeševanje obrti z naročilom, da morajo dobavati papir za uradne tiskovine. Nadalje pa ustanavljajo za zveste pristaše vedno nova mesta. Dimnikarji so n. pr. uradne osebe, ki zaslužijo 7000 do 8000 kron, za to se pa kar trgajo za dimnikarski posel. Obrtni nadzorniki so pomnožili za pet mest. Obrtni nadzorniki iz-

rabljajo svojo moč v politiške vladne namene. Dobro delajo tudi finančni okrajni kontrolorji in pa obmejna policija, ki nadzoruje politiško sumljive osebe in daje zaslužka 6000 dobro plačanim uniformiranim agitatorjem.

Socialni teden v Bresciji. Izdali so spored o socialnem tedenskem tečaju v Bresciji, ki bo trajal od 6. do 13. septembra. Obravnavala se bodo vsa aktualna vprašanja. Dr. Galliert bo poročal o potovanju iz Marseilla čez Curih v Düsseldorf.

Shod emancipirank na vodi. Angleške radikalke so priredile v nedeljo shod na vodi. Emancipiranke so poslušale govornice v več sto čolnih. Vladi so očitale, da ne izvajajo liberalnih načel.

Trgovina s sužnji v Kongu. »Patriote« piše, da v Kongo-državi cvete v polnem obsegu kupčija s sužnji. Trgovci s sužnji prodajajo državi delavce osobito za zgradbo železnic ob velikem jezeru. Suženstva se merodajni krogi ne upajo odpraviti, češ, da drugače ne dobe delavcev.

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19,

priporoča svojo

veliko zalogo izgotovljenih oblek za dame, gospode, dečke in deklice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

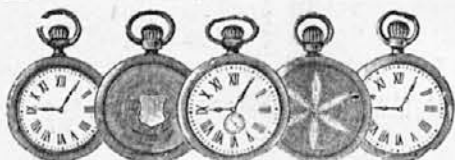
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Ustanovljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Hmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kakovostna Pijavica doje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene